

SOCKENBLADET

Årgång 31

2009

Sjörövare som strandat på en öde ö? Nej! Pirater som ska leta efter den nedgrävda skatten? Nej! Däremot barn från Sunhult med Söljen som bakgrund. Redaktionen känner igen en hel del, dock inte alla. Känner du igen dig eller din kompis, hör av dig till redaktionen.

*Frinnaryds
Hembyggsförening*

SOCKENBLADET

ISSN 1651 - 1468

Redaktionskommitté: Elisabeth Ganestål, Allan Ganestål, Bengt Sunbring,
Bevan Berthelsen och Roland Johansson.

Vi tar gärna emot tips och idéer beträffande innehållet i Sockenbladet.

FÖRENINGENS PLANERADE AKTIVITETER 2009.

Årsmöte

Årsmöte i Hembygdsgården torsdagen den 2 april kl. 19.00.

Vårröjning

av Hembygdsparken onsdagen den 22 april kl. 17.00. Föreningen bjuder på kaffe.

Loppmarknad

i Hembygdsgården, Sunhultsbrunn lördagen den 4 juli kl. 08.00 – 11.00. Servering

Slätterkurs

med början i Hembygdsgården måndagen den 13 juli kl. 19.00 Ängsfogde Lars-Erik Ivarsson ansvarar.

Slätter

i Majmålen torsdagen den 23 juli. Samling mellan 17.00 och 18.00. Ta med kaffekorg och redskap.

Hembyggsdag

i Marbäck söndagen den 16 augusti. Se annons.

Logmöte

i Hembygdsgården söndagen den 23 augusti kl. 14.00. Frikyrkan ansvarar.

Braskväll

i Hembygdsgården onsdagen den 18 november kl. 19.00. Kåseri "Förr i tiden" av
Johan Birath, Boxholm. Servering.

Julmarknad

i Hembygdsgården lördagen den 12 december kl. 14.00. Ostauktion kl. 15.30.
Servering av slaglimpa, hemkärnat smör och hemost.

BESÖK GÄRNA FÖRENINGENS HEMSIDA UNDER ADRESS
www.hembygd.se/jonkoping/frinnaryd

☼ *Hembygdsgården* ☼

i Sunhultsbrunn hyrs ut för mindre sammankomster.

Hyran är totalt 250:- kronor

(kyrksal 100:-, storstuga 100:-, kök 50:-).

Samlingarna visas under tiden maj - september.

Kontakta Elisabeth Ganestål, tel. 0140/21060

ÅRETS PERSONUPPGIFTER

FÖDDA I FRINNARYDS SOCKEN 2008

Max, son till Linda och Benny Creutz	Tranåsvägen 34	08 - 03 - 18
Antonia, dotter till Mia och Lars Wiklander	Åbrovägen 2	08 - 04 - 04
Hilma, dotter till Ulrika Hjalmarsson och Daniel Andersson	Norrgårdsgatan 4	08 - 04 - 15
Eira, dotter till Elin Johansson och Niklas Ericsson	Docklidsvägen 13	08 - 06 - 01
Alvin, son till Anna Efraimsson och Johan Rehn	Brunnsgården, F-ryd	08 - 06 - 28
Oliver, son till Jenny och Bo Brangefeldt	Norrgården	08 - 07 - 30
Axel, son till Sara Strandberg och Martin Lindström	Sunhultsbrunn	08 - 08 - 22
Wilma, dotter till Ann-Sofie Westher och Tobias Ling	Stationsgatan 5	08 - 09 - 08
Ludvig, son till Ingela och Karl-Johan Axelsson	Norrgården	08 - 12 - 03
Alice, dotter till Frida Göransson och Jerry Andersson	Tranåsvägen 21	08 - 12 - 05
Malva, dotter till Elin Löfstedt och Johan Lind	Vivastås	08 - 10 - 23

AVLIDNA I FRINNARYDS SOCKEN 2008

	Född	Död
Anna-Lisa Lindsten, Frinnaryd	26 - 06 - 17	08 - 03 - 15
Ulla Kyhlberg, Skogsstigen 18	25 - 12 - 19	08 - 03 - 16
Zentha Hultin, Docklidsvägen 26	19 - 05 - 08	08 - 03 - 20
Åke Wiberg, Docklidsvägen 9	32 - 09 - 04	08 - 03 - 20
Sigrid Gustavsson, Hullarydsvägen 2 D	29 - 01 - 10	08 - 05 - 17
Aina Gustavsson, Antuna	11 - 03 - 20	08 - 06 - 01
Tage Hultin, Antuna	14 - 12 - 11	08 - 06 - 10
Olga Johansson, Gamla vägen 35	23 - 05 - 10	08 - 06 - 12
Karl-Erik Karlsson, Lyckås	23 - 08 - 23	08 - 07 - 04
Stig Säll, Långs väg 4	37 - 10 - 31	08 - 08 - 22
Svea Andersson, Berget, Tranås	11 - 02 - 26	08 - 08 - 31
Anna Nilsson, Tranåsvägen 14	20 - 08 - 11	08 - 10 - 30
Margit Lindblad, N. Isaryd (Växjö)	23 - 12 - 07	08 - 10 - 31
Christer Dake, Hullarydsvägen 2 C	42 - 05 - 10	08 - 12 - 16

Socknens folkmängd uppgick 2008 - 12 - 31 till 760 personer.
En ökning med 26 sedan 2007

FRÅN BYNS IF TILL FYRA TVILLINGPAR I FRINNARYDS POJKLAG

Byns idrottsförening – BIF

I slutet av 50-talet var verksamheten i Frinnaryds Idrottsförening inte särskilt omfattande. Det hände dock saker 1961 som jag återkommer till i slutet av denna artikel. I stället bedrevs idrott i ett antal mer eller mindre officiella föreningar, som Byns Idrottsförening – BIF, Juniorernas Idrottsförening – JIF och IK Hejd. BIF hade årsmöte och valde ordförande, sekreterare och kassör m.m. De mest aktiva grabbarna i BIF var Roland i Brunnsgråden, Kalle Präst, Rehnpojckarna i Sjöstugan, Erling och Sune i Hästeryd, Rune Kullberg, Janne i Södergården och Klockaregårdspojckarna.

Vår stora supporter och pådrivare i BIF var Sven Adolfsson i Brunstorp. Utan honom hade det nog aldrig blivit någon verksamhet i BIF, som hade sina anläggningar förlagda till Klockaregården, där det idkades framför allt fri idrott och fotboll. Löparbanan utgjordes av vägen mellan Prästgården och Klockaregården med uppmätta sträckor såsom 100 och 200 meter. Jag tror inte vi sprang längre än 200 meter!

Längdhopps- och trestegshoppbanan låg i ett nedförslut, vilket gjorde att vi uppnådde relativt bra längder. När vi sedan kom till Aneby och skulle tampas med dem, var vi långt efter. Vi hoppade inte alls lika långt som vi gjorde hemma! I nedförslutet hoppade vi också höjdhopp och stav. I stävhoppet hade vi vare sig bambu eller glasfiberstavar, utan staven utgjordes av en sädeskrake.

Vi spelade matcher i fotboll mot Marbäck och IK Hejd., som var ett lag från samhället Frinnaryd. Matcherna mot Marbäck spelades, när vi hade hemmamatch, på en stubbåker i Hästeryd, och när vi mötte Marbäck på deras hemmaplan, så spelade vi på en liknande plan i Herrestad. Marbäck innehöll bl.a. bröderna Lövgren från Herrestad, Sven-Bertil Sandberg och bröderna Simonsson i Helgarp. När vi mötte IK Hejd utspelades de matcherna på en åker ovanför där kontrollassistent Jönsson bodde. De tuffaste matcherna var de, som spelades mot IK Hejd. Då var det mycket ojustheter och pikningar av oss från ”bondvischan”.

Förutom BIF och IK Hejd i Frinnaryd hade samhället ytterligare en förening, som hette Juniorernas Idrottsförening och tillhörde missionsförsamlingen. Sunhult hade också en idrottsförening med fotboll på programmet. Laget innehöll bl.a. tvillingbröderna Hans och Roland Göransson i Bänarp. Av någon okänd anledning möttes vi aldrig.

Det var inte bara fotboll och friidrott på programmet för Byns Idrottsförening. År 1960 anordnades Gång 60, en motionsdrive, som genomfördes över hela Sverige. Att motion är bra för hälsan och välbefinnandet är således ingen ny företeelse. Gång 60 anordnades en söndag med start och mål i Brunstorp. Den här söndagen hade alla gått man ur huse och gick för glatta livet för att också på så sätt gynna BIF:s ekonomi.

Förutom Sven i Brunstorp var de vuxnas intresse för vad vi i övrigt höll på med i BIF inte överdrivet stort, Nej snarare tvärtom så var kommentarerna att det inte var klokt att springa efter en boll!

En gång när vi skulle ”sparka boll”, hittade vi inte bollen. Efter mycket letande fann vi den gömd i en såmaskin! Bollarna på den tiden var inte lika fina som idag. De utgjordes av läder med en blåsa inuti som ofta kom ut i små glipor, som uppstod efter det stora slitaget bollen utsattes för. För att få i blåsan i bollen var det en öppning, som knöts igen med ett skosnöre. Det var inte roligt att få snörningen i pannan när vi nickade bollen. Vi lagade bollen på liknande sätt som vi gjorde med gummislangarna på våra cyklar.

Utöver ovanstående bedrevs terränglöpning, orientering och skidåkning i BIF. Ja, så mycket orientering kanske det inte var. Sven i Brunstorp hade snitslat en bana i skogen åt oss med inlagda kontroller. Efter varje arrangemang var det prisutdelning, där vi även gjort en prispall, ettan, tvåan och trean på liknande sätt som på de stora tävlingarna.

På vintern spelade vi ishockey på en liten branddamm i Klockaregården och ibland även på en is

i Södergården. Harald i Klockaregården var målvakt i ishockey. Han hade plockhandske, mag-, armbågs- och benskydd. Han hade däremot ingen hjälm på huvudet. Det hade ju inte de stora målvakterna som Thord Flodkvist i landslaget och Lage Jäderholm i TAIF. Han hade heller inga skridskor utan stod i pjäxor. Vi som hade skridskor hade allra först något som vi kallade sillalaggar och bestod av två delar, en bakre och en främre del som skulle fästas på pjäxorna. Sen fick vi halvror. De bestod av bara en del, som också fästes på pjäxorna. Vi hann aldrig få de moderna skridskorna, som sedan kom. Där behövdes inga pjäxor, utan skridskon såg ut på liknande sätt, som de gör idag. Då hade en del tröttnat på allt vad skridskoåkning hette, för det var inte lätt att åka på sillalaggarna och halvrorerna. Det blev i stället fotboll för hela slanten.

Frinnaryds Idrottsförening

År 1961 nyvaldes folkskollärare Arne Gustavsson som ordförande för Frinnaryds Idrottsförening. Hans företrädare, komminister Evert Axman, hade varit ordförande i tretton år. Den nyvalda styrelsen fick följande utseende: Arne Gustavsson ordförande, Sven Adolfsson vice ordförande, Paul Wilderoth kassör, Rune Larsson sekreterare och ledamöterna Bertil Blom och Ingvar Johansson. Efter det blev det fart på idrottsföreningens verksamhet, som till största delen får tillskrivas de nyvalde ordföranden.

Den första pojklagsmatchen i fotboll spelades år 1961 mot Gripenbergs BK på deras hemmaplan, Det första pojklaget bestod av följande spelare: Lennart Hallberg, Sune Andersson, Leif Runnestad, Conny Johansson, Thorbjörn Lindström, Bengt-Göran Lindström, Hans Göransson, Harald Runnestad, Leif Almén, Åke Runnestad och Roland Göransson. Lagledare var Ejde Bergkvist. FIF vann med 4 – 0 och målen gjordes av Harald Runnestad 2, Leif Runnestad 1 och Roland Göransson 1. Som ni ser på kortet hade FIF ännu inte skaffat några egna tröjor, utan vi lånade de tröjor som Junioreernas Idrottsförening – JIF haft.

I det första FIF-bladet som kom ut 1962 beskrevs vad som hade hänt inom föreningen år 1961. Det hade bildats en ungdomsavdelning, som bestod av Harald och Åke Runnestad med Harald som

Pojklaget 1961 spelade i lånade tröjor.

ordförande, Birgitta Kellner (Fristedt), Britt-Marie Svensson, Jan Hallgren och Arne Gustavsson. Någon särskild verksamhetsberättelse finns inte med i FIF-bladet, vilket kanske tyder på att avdelningen inte gjort så mycket under året!

Desto mer hände inom fotbollen. I samma FIF-blad står bl.a. följande att läsa: "Tolv pojklagsspelare kommer också att åka på träningsläger till Mullsjö Friluftsgård i påsk under två dagar. Det är ett stipendium, som vi fått från Smålands Idrottsförbund som belöning i tävling om trevligaste fritidsgruppsprogram i fotboll förra året (anm. 1961). Det är första gången något sådant delas ut, och FIF blev tillsammans med Gamleby IF de två första föreningarna i Småland, som fick den stora förmånen att alldeles gratis få delta i träningslägret. Uttagna till lägret är följande grabbar: Leif, Harald och Åke Runnestad, Sune Andersson, Torbjörn Lindström, Bengt-Göran Lindström, Conny Johansson, Roland och Hans Göransson, Nils Rehn, Arne Jakobsson och Roland Johansson. Som ledare kommer Arne Gustavsson att följa med".

I tidningsurklipp från den tiden skrevs bl.a. följande om lägret: "Frinnarydsledaren Arne Gustavsson får många vackra lovord av konsulent C O Hofberg vid idrottsförbundet. Det är ett rent fantastiskt arbete han nedlagt på att skaka fram pojklagsfotboll i det lilla samhället, erkänner Hofberg. Därför lät vi med varm hand hans fritidsgrupp vara självskriven som första stipendiat".

Foto som gått

Fyra tvillingpar i frinnarydsmatch

Fyra tvillingpar i samma lag! Ja, inte är det väl många fotbollslag som kan visa något liknande, om det ens finns något. Men i Frinnaryds pojklag (som f. ö. vann årets pojklagsserie, se sporten) kan man visa upp en fyrklöver i sitt led. Tre av tvillingparen deltog i söndagsmatcherna, medan ett par satt på reservbänken. På bilden ovan ses de samlade. Knästående fr. v. är det Rolf och Göran Björklund, Sune och Leif Rehn, samtliga 13 år. Bakre ledet fr. v. Ake och Harald Petersson samt Hans och Roland Göransson, alla lika gamla, 16 år.

r
v
n
t

i
S
v
e
r
i
e
n
A
k
e

P
+
B
s
n

Vi tolv deltagare och Arne tog tåget från Frinnaryds järnvägsstation påskaftonen 1962. Det var faktiskt en del som åkte tåg för första gången! Det är många minnen, som än i dag finns kvar från lägret. Vi hade Bertil Lindqvist från Huskvarna som tränare. Han var landslagstränare. Ett av minnena är att vi skulle värma upp innan vi spelade match. Det var viktigt! Ja, värma upp; det var som ett hårt träningspass. Vi sprang, hoppade och gjorde armhävningar. Vi förlorade sedan de båda matcherna vi spelade, och skylldes mycket på att vi var slutkörda innan matcherna började!

En del i Arnes framgångsrika arbete bestod bl.a. i kvartersfotboll. I en rubrik i ett tidningsurklipp står att "Kvartersfotboll samlar även landsbygdspojkar". Den första gången kvartersfotboll anordnades år 1961 segrade AC Milan. Laget bestod av Torbjörn Lindström (lagledare), Åke Runnestad, Lars-Olof "Smegrabben" Karlsson, Roland Göransson, Rune Kullberg, Erling Andersson,

Gunnar Ekman, Karl-Olof Axman och Leif Rehn. Det var väl tur att vi pojkar från lands-

bygden var med, för vi utgjorde sju spelare av totalt nio i laget!

Som avslutning har jag kommit fram till år 1963. Texten till det foto ni ser på föregående sida hade bl.a. följande innehåll: *Fyra tvillingpar i samma lag! Ja, inte är det väl många fotbollslag som kan visa något liknande, om det ens finns något. Men i Frinnaryds pojklag (som f.ö. vann årets pojk-lagsserie) kan man visa upp en fyrklöver i sitt led. Tre av tvillingparen deltog i söndagsmatcherna, medan ett par satt på reservbänken.*

På bilden syns knästående från vänster Rolf och Göran Björklund samt Sune och Leif Rehn, samtliga 13 år. Bakre ledet från vänster Harald och Åke Runnestad samt Hans och Roland Göransson, alla lika gamla, 16 år.

Rolf och Göran Björklund kom från Linderås, där deras föräldrar hade speceriaffär. Fotot fanns i såväl svenska dagstidningar som i skvallerpressen.

I det segrande pojklaget det året ingick även Roland Johansson, Erling Andersson, Lennart Persson, Staffan Wadström och Conny Johansson. Lagledare var Leif Lindsten.

Åke Runnestad

VÄGEN TILL BADPLATSEN VID TALLUDDEN, ett hastverk

I min barndom var inte badplatsen vid Talludden särskilt mycket använd. Det var svårt att ta sig dit. Stranden var liten. Man fick leta sig ner i vattnet mellan flera stenar. Vi brukade oftast bada vid det gamla badhuset, som var fallfärdigt på den tiden (40-talet) och som det inte finns ett spår av idag. Där var det långgrund med mjuk sandbotten. Vintergården hade egen d.v.s. privat badplats med brygga. Den var, som sagt var, privat så där skulle man helst inte bada.

Talludden blev med åren alltmer populär. Någon eller några kom upp med idén att göra en gångväg från Frinnarydsvägen ner till badplatsen. "Brännen" som ägde marken, gav sin tillåtelse.

En kväll samlades Sunhultsborna med yxor, sågar, spadar, korpar, spett, skottkärror och matsäck.

Jag kan inte minnas att det fanns någon som var boss för arbetet. Sträckningen av vägen tycktes vara klar för alla. Inga diskussioner. Det sågades ner träd, bändes upp stenar och trädrötter och marken planades ut. Jord från kullar grävdes bort och fyllde ut hål. (I dag kallas sådant för massbalansering.) Allteftersom underlaget var klart kördes det på grus. När kvällen var till ända var vägen färdig sånär som på ett 20-tal meter längst ner där det fattades grus. Det kom på plats någon kväll senare.

Ett lyckat hastverk!

Gunnar Molid

MINNEN OCH TANKAR FRÅN ÅR SOM GÅTT

En mycket känd person i Sunhultsbrunn med omnejd är Roland Sunbring. Få nu levande sunhultsbor har som Roland varit skriven i socknen i hela sitt liv, drygt 90 år. Dessutom har släktforskning givit vid handen att ingen i hans släkt har blivit äldre. Han har välvilligt ställt upp för en intervju samt lånat ut en anteckningsbok, där han skildrat sitt liv.

Mitt liv började ”kräftnatten” den 8 augusti 1917 och mina föräldrar var Helga och Hjalmar Karlsson, lantbrukare i N:a Sunhult. Den kvällen fick far spanna en häst för fjädervagnen och åka till Aneby för att hämta barnmorskan. Det var en resa på flera timmar. Det blev en lång dag för far, som hade mejat råg på dagen. Jag och mina bröder Bengt och Per är alla födda i sängkammaren i N:a Sunhult. Ett av mina första minnen är när mor och jag gick till Södergården för att hälsa på farmor och farfar. Jag minns hur jag höll mor i handen.

Min första uppväxttid

Vi hade inte så mycket leksaker som dagens barn. Vi fick leta på saker själva. De första skidorna hade bara en läderrem över foten som bindsle. Medarna till mina första skridskor tillverkades av smeden Ring. Far gjorde själva fotplattan att stå på av trä. Sen fick jag binda skridskorna på foten med läderremmar och snören. Det fanns rinnande vatten, där vi tillverkade vattenhjul av olika typer. Dessa drev en del saker, bl.a. en hammare, som slog på en plåt. Det blev ett ljud, som hördes lång väg, särskilt nattetid. Vi byggde ladugårdar och hade djur av olika sorters kottar.

Småskola, storskola, fortsättningsskola

1924 började jag skolan. (*Sunhults första skola vid Gamla vägen, numera riven*) Vi var 14 nybörjare födda 1916 och 1917. Det var alltså intagning vartannat år. I skolan var vi totalt 40 elever i ålder 7 – 13 år. En del pojkar i sista klassen var inte alltid så snälla mot oss mindre. Men vi hade en beskyddare i min kusin Thure Johansson, Östenstorp, som var stor och stark. Vid ett tillfälle försvann en rock för mig på våren. Den hittades på hösten i spisen.

Det gick en busslinje utanför skolan. Jag minns att en gång vid en julfest bjöd vi in bussföraren på kaffe. Det var inte så bråttom då.

Mina föräldrar gick i samma skola på 1890-talet. Då var det samma lärare både i Sunhult och Frinnaryd. Han åkte cykel mellan skolorna, vilket var ganska nytt. Far har berättat hur han steg på cykeln vid skoltrappan. Sedan bar det av på den krokiga och backiga vägen mot Frinnaryd.

Det fanns inte något frihjul på cyklarna, utan tramporna gick runt för jännan.

1924 började jag storskolan (klasserna 3 – 6). Min lärare då blev Axel Molid, som tjänstgjorde ända till 1964.

På den här tiden var det inte fråga om skolskjutsar, det var bara att gå. Fråga är, om det inte var hälsosamt att gå de 2 kilometrarna. Men det fanns de, som hade över 5 kilometer att gå.

Skolan varade i sex år med en fortsättningsskola i två år under perioden 2 januari till 15 februari. Där fick vi lära oss många praktiska saker, som att fylla i diverse blanketter och skriva brev och ansökningar av olika slag.

Mitt emot min första skola låg handlare Johanssons affär. Hade man fått fem öre, kunde det hända att man köpte en karamellstrut för tre öre och en för två öre. En gång hade jag köpt en bräckkorv, men den var inte hel vid hemkomsten. Resten fanns i min mage.

Söndagsskola i Vallstorp

Söndagsskola gick jag i kapellet Vallstorp, där bl.a. min moster Edith Dolk var lärare. Varje vecka fanns en bibelvers, som vi helst skulle lära oss utantill. Vi hade jul- resp. skördefest varje år. Julfesten var en stor högtid med fullsatt kapell både i stora och lilla salen och på läktaren. Hur kaffeserveringen till kanske över 200 personer kunde genomföras är en gåta. Kaffet kokades hos skomakare Albert ett par hundra meter bort och bars över av David i Stjärneberg. Tolv år gammal fick jag min första bibel i söndagsskolan. I Missionshuset började det en söndagsskola 1928.

Gud visade mig vägen

Så länge jag kan minnas har jag på något sätt haft tillfälle att följa den lokala kristna verksamheten. Såväl far och mor som farmor och hennes far var

med i verksamheten här på orten. Jag hoppas, att arvet från tidigare generationer inte bryts, vilket än inte hänt, då mitt barnbarn Caroline tagit över styrelseuppdraget som kassör efter mig.

Jag blev medlem i församlingen 1942. Innan dess var jag aktiv i ungdomsföreningen. Jag var kassör under åren 1956 – 1991. Detta år avgick jag med ålderns rätt.

Hela min medverkan i den kristna verksamheten med de uppgifter jag fått ha där, har inneburit många glädjemen. Jag hoppas, att den har fått ge hjälp för någon att komma närmare Gud. Jag har fått vara en liten kugge i Guds stora verk. Jag kan säga, att jag aldrig avvikit från min barn-domstro. Det har naturligtvis funnits tillfällen, liksom vägskäl, då man stått inför ett val, t.ex. att stå för sin tro bland kamrater. Men jag har känt, att Gud visat den väg, som var min.

Blixten slog ner i flaggstången

1937 mönstrade jag och blev tilldelad Ing2 i Eksjö, mycket p.g.a. att jag var lite snickarkunnig. Vi byggde järnvägsbroar efter samma system som man skruvar ihop leksaken Mekano. Många förflyttningar skedde med språng, så min kondition blev rätt bra.

Det började bli oroligt ute i Europa och snart var andra världskriget i full gång. En dag i maj 1940 fick vi order att resa iväg till okänt mål. Vi hamnade i Lilleskog vid Vargön, där vi arbetade med förstärkningar på järnvägen. En del av oss lastade järnvägsvagnar med spade och skottkärria, medan vi på staben gick mycket vakt.

I juli 1943, då jag åter var förlagd i Eksjö, utbröt i slutet av månaden ett åskväder, som man inte upplevt varken förr eller senare. Det började vid 8-tiden på kvällen och höll på till kl. 4 – 5 på morgonen. Snart började regnvatten rinna genom tältet vi låg i. För att få tak över huvudet förflyttade vi oss till en järnvägsvagn. På väg dit slog blixten ner i en flaggstång. Några av oss blev slagna till marken men kunde resa sig oskadade. I vagnen fanns ett lager av sprängmedel, varför vi fick ge oss ut i ovädret igen för att hitta någon lämplig barack.

Många kbm ved brann i grytan

En hel del olika förslag rörde sig i hjärnan när det gällde yrke. En dröm var att bli trädgårdsmästare. Den slog jag snart ur hågen. Kanske lantbrukare? Nej, det fanns inga maskiner, som hade

någon draging på en pojke. Bilar däremot. Från år 1922 transporterades mjölken med häst till Tranås mejeri. På vintern var det ganska besvärligt. Det var ofta snö på höjderna, men framåt Säby var det barmark. En gång körde far med kälke över Hulu kvarn och sedan över Säbysjön. 1928 köpte bönderna en bil för att transportera mjölken. Efter något år tog far över bilen, en Chevrolet. Jag var ofta med som grindpojke. Från vägen upp till Kornås kunde det vara 12 grindar. Det blev många gånger i och ur bilen för en ensam förare.

Bilen drevs med ved i bitar om 7 – 8 cm.

Med hjälp av Holger Källström tog jag körkort 1936. Far köpte det året en Chevrolet, som jag lärde mig köra på.

Krigsutbrottet 1939 innebar en del förändringar för biltrafiken. Det blev bensinransonering och ingen fick köra längre än 5 mil från hemorten. Tack vare mjölkkörningen fick vi bensinkuponger ända till hösten 1940. Samma år inköpte vi ett gengasaggregat, så nu blev björkved drivmedlet i fem år framåt.

1928 års modell av Chevrolet.

Vintrarna på 1940-talet var mycket kalla, ibland mer än –40 grader. När man lastade ved

fick vi bytas om att värma oss i hytten. Det fanns värme i bilen, och motorn fick gå när man lastade. Tidigare gick en slang från fläkten upp till vindrutan.

En söndag var det -35 grader och blåste väldigt. Jag gick till Bränna för att se till att bilen inte frös sönder. När jag gick hem försökte jag gå där det var lä för vinden. Sista sträckan över gårderna tog nästan andan ifrån mig. Jag fick gå baklänges. Far blev orolig och gick för att söka efter mig. Turligt nog möttes vi på gårdet, för han hade också valt den väg, som var mest vindskyddad. Det kunde blivit svåra följder, om vi inte träffat på varandra.

1943 övertog jag rörelsen och 1945 demonterades gengasaggregatet. Då hade det brunnit upp många kbm ved i grytan.

1965 såldes hela åkerirörelsen med mjölkkörning till Henry Johansson, Kärr. Att sälja var ett beslut, som inte var så lätt att ta. Lastbilen (av olika märken) hörde liksom till familjen. Far hade börjat, och jag följde efter. Mjölkkörningen var hela tiden en säker körning, men det dröjde inte så länge förrän tankbilar tog över.

1946 inköptes en droskbil och med den följde telefon och lägenhet Brännagatan 4. Något år körde jag 6 000 mil. Det blev många resor med gäster från hälsobrunnen. De skulle hämtas vid tåget och ibland kunde det bli en resa t.ex. till Stockholm. Det kunde ibland vara 175 gäster samtidigt på Brunnsgården. Många utflykter gick de 14 milen runt Sommen till ett pris av 75 kronor. Det blev många BB-skjutsar och vid ett tillfälle föddes en baby i bilen.

Att köra brudpar var trevliga transporter. En del körningar handlade om fotbolls- och bandylag.

Maskintillverkning av tegelpannor. Valdemar i Äpplaryd, Erland Johansson och Roland själv.

Jag hade också en anordning så att det gick att ha en bår i bilen.

Efter hand minskade körningarna. Folk skaffade egna bilar och 1952 överlät jag tillstånd och taxameter till min konkurrent här i Sunhult, Arvid Jakobsson.

1949 började jag med tillverkning av cementhålstén och så småningom även takpannor.

Kommunala uppdrag

I taxeringsnämnden fick jag en god inblick i folks taxeringsmoral och hur man tog upp utgifter från morotsfrö till större saker.

Under flera år var jag med i skolstyrelsen. Det var en tid, då mycket förändrades. Högstadiet kom till och Furulidskolan byggdes. 1964 fick jag avtacka min egna gamle lärare Axel Molid, som avgick med pension.

Roland Sunbring

GAMLA BILDER BERÄTTAR

En frinnarydsgrupp ute på resa, här fotograferad utanför Gyllene Utterns kaffestuga. Resenärerna är Gun och Lennart i Brunnsgården, Imjor och Martin Bäckman, Elsa och Sven i Tockarp, Karin och Bertil i Klockargården, Ingrid i Sörgården, Eva, Ulla och Torsten i Nerbyn, Einar Pettersson, Ella och John Fridlund samt Arvid Larsson.

Fotot t.v. har följande anteckning på baksidan.
 1944 mot Tranås Bois (semifinal) Resultat =
 minns ej, antagligen fick vi stryk.
 Torstens pojkar är i bakre raden Torsten Söderholm, Bengt Johansson Karllund, Lorenz Svensson, Knut (Lillen) Schultz, Sivert Lindström, "Kulis" Nils Lennart Ånestam samt Åke Rosén.
 Knästående: Lasse Vigant, Olle Rosén, Lennart Hedström, Folke Ekström, Ingvar Carlsson (Stockabäck).
 Insänt av och med hälsning från "Kulis" i Varberg.

Körsångaren och musikan-
 ten, trädgårdsmästaren Gösta
 Fristedt bland sina älskade
 rosor.

Komminister Evert Axman avtackar kyrkvårdarna David Johansson och t.h. Erik Göransson. Övriga är Gustav Persson, John-Erik Göransson, Lennart Johansson och Herman Jakobsson.

T.h. en vy från Gamla vägen i Sunhultsbrunn T.v. fastigheten Sundeberg och tvärs över gatan (vägen) syns det som en gång var Sunhults första skola. Den är numera riven.

Längst till höger ligger "Krogen" där familjen Magnus Ljunggren nu bor.

INGEMAR LIFSTRÖM INTERVJUAS OCH BERÄTTAR

Redan som sextonåring började Ingemar Lifström sin karriär med att skrota bilar och sälja reservdelarna. Därefter började han tillverka oljetankar.

22 år gammal, år 1966, köpte han inventarierna i en frinnarydssmedja och 1968 köpte han in marken för att bygga upp Frinnaryds Svetsindustri.

Sedan blev det raka spåret och framgångarna avlöste varandra. År 2004 korades han till "Årtiondets Återvinnare" och fick ta emot utmärkelsen ur dåvarande miljöminister Lena Sommestads hand.

En genuin smålänning, född 1944 i Frinnaryd, med enbart sjuårig folkskola som grund.

Hur började det?

– Som 16-åring jobbade jag på Fritzells Mekaniska i Frinnaryd och på fritiden skrotade jag bilar och sålde reservdelarna.

– Sedan kom jag på att börja tillverka oljetankar. Jag fick en kredit hos AM: s i Tranås så att jag kunde köpa in plåt och komma igång.

Efter värnplikten när jag var 22 år, det var i februari 1966, köpte jag inventarierna i en smedja i Frinnaryd och hyrde sedan själva lokalen.

Firman hette då Frinnaryds Reparationsverkstad och jag ändrade namnet till Frinnaryds Svetsindustri Ingemar Lifström, men fortfarande som en enskild firma.

Jag var enbart intresserad av att producera oljetankar direkt till grossist och till en del rörfirmor. Det här var ju under de åren då fler och fler gick över från ved och koks till oljeeldning.

1968 köpte jag markområdet där Frinab nu ligger och byggde upp en verkstadslokal på 300 kvadratmeter.

Året efter hände det mycket. Sixten Andersson i Tranås (i Tranås mer känd under smeknamnet "Skrot-Sixten") ringde och ville att vi skulle göra två containrar som passade till hans liftdumper. Där kom idén och själva starten på containertillverkningen.

Genom Sixten fick jag leveranser till storföreta-

Ingemar Lifström vid köksbordet.

get i skrot, som då var Gotthard Nilsson i Älmhult.

Det var starten på en lönsam verksamhet och år 1974 var en löpande produktion igång, som tillsammans med mina duktiga medarbetare, genererade vinst och företaget ombildades till Frinab AB. Det blev raka spåret, nya produkter och kunderna stod i kö. I början av 1980-talet hade vi även fått kunder i Norge.

Sixten blev från början en av de få som jag alltid kunnat lita på och han har betytt mycket för mig genom åren. Påskhelgen 1977 drog han till exempel iväg med mig till USA och Canada för att få nya idéer.

Jag tog sedan mönsterskydd på de idéer som jag vidareutvecklade. Mönsterskydden gäller 5 till 15 år i taget och måste förnyas. I dag gäller de 25 år i europeiska länder.

1979 hade vi expanderat och hade tusen kvadratmeter verkstadsyta och lager men som redan var för trångt.

Jag tog då ett utlandslån på tre miljoner med Handelsbanken som borgenär och vi byggde ut med ytterligare 2.500 kvadratmeter.

Då kom en riktig smäll genom att Sverige devalverade kronan och utlandslånet blev plötsligt drygt fyra miljoner!

Det klarade vi, men beslutade att aldrig mer ta några lån.

Den investering vi gjorde då visade sig vara helt riktig och jag hade lärt mig att bygga. Senare byggde vi ut helt i egen regi till dagens tio tusen kvadratmeter.

Tanken från tidigt 70-tal rymmer 70 kbm.

1989 sålde jag företaget, som då hade 25 anställda, av hälsoskäl och för att jag var helt utarbetad. 1992 startade jag Ilab för att få en lugnare tillvaro. Jag hade vid försäljningen tagit undan viss tillverkning och i början var det bara jag själv och sönerna som jobbade där.

Gotthard Nilsson återkom då och frågade om vi kunde inleda ett samarbete med import av färdigbyggda containrar från Polen.

Vi startade tillsammans importen av färdigbyggda och nymålade sådana. De första 200 såldes till Nässjö Åkeri. 1994 var vi sju anställda och vi levererade bland annat till Försvarmakten.

Då sålde jag inkråmet i Ilab, det vill säga maskinerna, till ett anebyföretag. På grund av ohälsa fick jag återigen lägga av och ta det lugnt. Efter två år hade jag piggnat till så pass att jag kunde börja jobba igen på deltid.

År 2000 såldes Ilab och i den vevan ringde en konsult för förpackningsinsamling. Han hade fått i uppdrag att kolla upp varför det var sådana stora problem med återvinningsbehållarna för för-

packningar. Han konstaterade att alla var olika och inkasten felaktiga.

Konsulten bjöd in alla containertillverkare i Sverige att komma in med förslag på nya och enhetliga återvinningsbehållare.

Jag svarade honom att jag inte längre hade någon tillverkning, men han bad mig ändå att lämna in ett förslag.

Jag skickade in ett eget gammalt idéförslag som jag först modifierade och Förpackningsinsamlingen valde mitt förslag.

Min son hade en verkstad i Tranås och där tillverkades de första förlagorna varav en ställdes upp i Upplands Väsby. Vi gjorde också en mobil återvinningsstation. Sedan ville de ha ytterligare tio stationer som vi inte kunde leverera just då.

Det blev i stället så att en större koncern köpte upp Ilab och Bo Silén från Tranås blev VD för Ilab. År 2004 tog han över ägandet och satte verkligen fart på Ilab. Produktionen av återvinningscontainrar utökades i Polen med 80 anställda.

Samma år, den 25 oktober 2004, korades Ingemar Lifström till "Årtiondets Återvinnare" och fick ta emot utmärkelsen ur dåvarande miljöminister Lena Sommestads hand.

Utmärkelsen avser att hedra den person eller verksamhet som på ett påtagligt sätt bidragit till att utveckla Förpackningsinsamlingens verksamhet.

Ingemar Lifström har utvecklat nya behållare med inkasthåll utformade så att konsumenterna snabbt och bekvämt kan bli av med sina förpackningar.

Det står nu Lifströmsbehållare i alla Sveriges kommuner.

Juryns motivering till mottagaren av utmärkelsen lyder: Han har genom ett utomordentligt starkt engagemang – sina breda och unika kunskaper inom sitt område – åstadkommit en utveckling, som bidragit till att skapa en trovärdighet för Förpackningsinsamlingen – hos allmänhet och politiker – som knappast kan överskattas.

Juryn har funnit, att han mer än väl uppfyller de kriterier som motsvarar utnämningen och har därför beslutat att utse Ingemar Lifström till ”Årtiondets Återvinnare”

Sommaren 2007 flyttades Ilabs huvudkontor till Industrigatan i Tranås.

En av anledningarna var att fyra av de fem anställda på företaget är bosatta i Tranås. Idag huserar Frinab i Lifströms lokaler eftersom de behövde mer verkstadsytor.

Vad gör du i dag?

Jag försöker ta igen mig och rustar upp lite inomhus här i villan. Trädgården ska jag ta mig an nästa år. Jag ska också skaffa en dator och bredbandsuppkoppling så att man kan hänga med lite mer i vad som händer ute i världen.

Text och foto: Bevan Berthelsen

BIBLISKA NAMN PÅ MISSIONSHUS OCH KAPELL

Det är säkert många som har undrat över de namn, som många av våra frikyrkolokaler har fått. Inte minst här i Småland, där frikyrkorna ligger tätt, kan man få se namn som Elim, Betel, Ebeneser, Tabor, Smyrna, m.fl. Men vad betyder de? Vad är bakgrunden till dessa namn?

Gemensamt för dem alla är, att de är hämtade från Bibeln. De ger bibliska associationer till den som är hemmastadd i Bibelns värld.

Här följer ett litet ”bibelstudium” omkring några sådana namn, var vi finner namnet i Bibeln, vad det betyder, i vilket sammanhang det förekommer och vad som skulle kunna motivera att det blivit ett namn på en gudstjänstlokal.

EBENESER

Den lokal, som baptisterna i Frinnaryd byggde 1912, fick namnet **Ebeneser**. Det stod t.o.m. skrivet med vita tegelpannor på taket.

Ebeneser var namnet på den minnessten, som Israels domare Samuel reste, när israeliterna hade besekrat filistéerna, med vilka de hade legat i strid. De var medvetna om att det inte var i egen kraft de hade besekrat fienden. Det hade skett genom Guds hjälp. Det var för att bevara minnet av denna seger Samuel satte upp stenen och gav den namnet Eben-Haeser (Ebeneser), som betyder ”Hjälpstenen”.

”Ända tills nu har Herren hjälpt”, sa Samuel, när han reste stenen, 1 Sam. 7:12.

Namnet Ebeneser är alltså ett namn som uttrycker förtröstan på Guds hjälp.

BETANIA

Baptistkapellet i Sunhult hette **Betania** fram till 1994, då församlingen gick samman med Frinnaryds baptistförsamling och kapellet såldes till Bygg & Mark för ombyggnad till bostadslägenheter.

Betania var en liten by på Olivbergets sluttning ett par kilometer från Jerusalem. Den omtalas på flera ställen i evangelierna. Det var en by som Jesus gärna besökte. Där hade han tre av sina allra bästa vänner, syskonen Marta, Maria och Lasarus. I Luk. 10:38-42 skildras ett av Jesu besök i deras hem. Marta är i full sysselsättning med sina göromål i köket medan Marta sitter vid Jesu fötter för att lyssna till hans ord.

Betania i Vallstorp, sedermera flyttad till Sunhultsbrunn.

Bara detta gör väl Betania till ett bra namn på en gudstjänstlokal. En lokal där Jesu vänner möts både för att lyssna till Guds ord och för praktiska arbetsinsatser.

TABERNAKLET

I Nässjö heter baptistkyrkan **Tabernaklet**. Det var enl. 1917-års bibelöversättning namnet på den tälthelgedom, som Israels folk bar med sig under den 40-åriga ökenvandringen och som sattes upp på varje plats där de slog läger. Tabernaklet, som i Bibel 2000 kallas "Guds boning", beskrivs i 2 Mos. 26. Det bestod av två rum, det heliga och det allra heligaste, och var omgivet av en förgård, där prästerna förrättade offer.

Tabernaklet var en helig plats, Guds boning, det synliga uttrycket för Guds närvaro bland sitt folk. Därför är Tabernaklet ett passande namn på en lokal, där man samlas till gudstjänst, upplever Guds närhet och lyssnar till hans ord.

ELIM

Baptistförsamlingen i Bredestad samlas till gudstjänst i **Elim**. Elim var en oas, där Israels folk slog läger under ökenvandringen från Egypten till Kanaans land, 2 Mos. 15:27. Där fanns 12 vattenkällor och 70 palmträd, alltså en skön plats att komma till. Namnet Elim betyder "palmträd". De 70 palmträden innebar skugga, vila och vederkvickelse. Palmen symboliserar fest och glädje i Bibeln. Jesus hyllades med palmkvistar. De 12 vattenkällorna gav tillfälle för folket att släcka sin törst och få nya krafter.

Elim var bara en rastplats för folket under vandringen till löfteslandet. På samma sätt kan Elim som gudstjänstlokal symbolisera en rastplats för församlingen under jordevandringen mot det himmelska löfteslandet.

BETEL

Namnet **Betel** härrör från en berättelse i 1 Mos. 28:10-22, där patriarken Jakob är på flykt undan sin bror Esau, som han hade lurat två gånger. En kväll kommer han till staden Lus, där han trött av vandringen lägger sig att sova. Under natten har han en märklig dröm. Han ser en stege mellan himmelen och jorden. Guds änglar går upp och ner på stegen. Gud uppenbarar sig för honom och talar till honom om hans framtid.

"Detta måste vara en helig plats. Här bor förvisso Gud, och här är himmelens port," konstaterar

Jakob efteråt. Och han ger platsen namnet Betel, som betyder "Guds hus". Det är ju så man betraktar kyrkan, som "Guds hus".

SARON

Saron, som betyder "slätt", är ett slättlandskap som utbreder sig utmed Medelhavskusten mellan Karmel och Jaffa i Israel. Saronslätten är berömd för sin fruktbarhet och blomsterprakt.

Saron omnämns på några ställen i Bibeln, bl.a. i Höga Visan 2:1, där bruden beskriver sig själv *"som ett ringa blomster i Saron, en lilja i dalen"* (1917 års översättn.)

Detta ger ett bildspråk som kan tillämpas både på församlingen i sin helhet (en blommande äng) och den enskilde kristne ("ett ringa blomster i Saron").

SION

Namnet **Sion** finner vi på många ställen i Bibeln, särskilt i Gamla Testamentet, t.ex. Sak. 9:9, där adventsprofetian lyder *"Ropa ut din glädje, dotter Sion, jubla, dotter Jerusalem! Se, din konung kommer till dig."* Här står Sion som ett annat namn på Jerusalem.

Sion, som betyder "höjd, topp", var ursprungligen namnet på den kulle där Jerusalems tempel byggdes. Sion blev därför namnet på hela tempelområdet och i vidare bemärkelse på hela Jerusalem.

I namnet Sion låg betydelsen Guds heliga berg, eller Guds heliga stad, den plats där Gud har sin boning. I Nya Testamentet uppträder också Sion som symbol för den kristna församlingen och för den himmelska staden.

Namnet Sion på en gudstjänstlokal påminner om att det är en helig plats, där man samlas för att möta den Helige och höra hans ord.

SALEM

"I Salem blev hans hydda rest och hans boning på Sion." (Ps 76:3) Här är både **Salem** och Sion benämningar på Jerusalem som Guds boning.

Salem är ett annat namn på Jerusalem. Kanske det var det ursprungliga namnet, eftersom det uppträder redan i 1 Mos. 14. Där berättas om hur patriarken Abraham, efter att ha befriat sin brorson Lot som varit tillfångatagen, kommer till Salem och träffar Melkisedek, som är både konung och präst i staden. Melkisedek välsignar Abraham och bjuder honom på bröd och vin. I

gengäld ger Abraham honom tiondelen av allt han har med sig.

Salem betyder ”fred, frid”, och är närbesläktat med det hebreiska hälsningsordet Shalom med samma betydelse.

TABOR

Tabor är ett 562 m högt berg 10 km öster om Nasaret i Galiléen. Enligt traditionen utpekades Tabor som det s.k. ”förklaringsberget”, det berg där Jesus förvandlades inför lärjungarna Petrus, Jakob och Johannes och uppenbarade sin himmelska härlighet (Matt 17:1-8)

Detta gör Tabor till ett bra namn på en lokal, där man samlas för att ta del av evangeliet om Jesus och lära känna honom som Frälsare och Herre. Bibelns sista bok, Uppenbarelseboken, inleds med brev till sju församlingar i sju städer i Mindre Asien i nuvarande Turkiet. Församlingarna får både beröm och kritik. Två församlingar får bara beröm, ingen kritik. Det är församlingarna i **Smyrna** och **Filadelfia**. Dessa namn känner vi också igen som namn på några kyrkor och kapell.

SMYRNA

Smyrna betyder ”myrra”, en väldoftande kåda. Församlingen i Smyrna (Upp. 2:8-11) hade fått lida av motstånd och förföljelse för sin tros skull. I brevet ges många ord av beröm och uppmuntran från församlingens Herre. ”*Jag känner ditt lidande och din fattigdom – men du är rik...*”

Här åsyftas de andliga rikedomarna.

Församlingen uppmanas att inte vara rädd och att vara trogen intill döden och utlovas livets segerkrans.

Detta är uppmaningar och löften en församling gör anspråk på, som ger sin lokal namnet Smyrna.

FILADELFIA

Församlingen i **Filadelfia** (Upp. 3:7-13) fick också lida motstånd för sin tro. Men den får också beröm för sin frimodighet, trohet och uthållighet.

”*Se, jag har ställt en dörr öppen för dig som ingen kan stänga.*” Den öppna dörren syftar på en fruktbarande verksamhet.

Då dessutom namnet Filadelfia betyder ”brödrakärlek”, är det inte svårt att förstå att många kyrkolokaler fått namnet Filadelfia.

Under senare år har flera församlingar ändrat namn på sina lokaler. Det bibliska namnet har bytts ut mot ett namn med lokal anknytning.

I Tranås ersattes namnet Filadelfia av Brunnsparkskyrkan, i Asby blev Saron Ekparkskyrkan och i Frinnaryd har Ebeneser blivit Docklidskyrkan, för att nämna några exempel.

Det ligger tydligen i tiden med sådana namnbyten. Men vi hoppas att inte de bibliska namnen försvinner helt. De har onekligen sitt värde och sin charm.

Göran Henriksson

Ebeneser i Frinnaryd har bytt både utseende och namn. Foto: Jarén

God uppfostran är inte att inte spilla sås på duken utan att inte märka, när någon annan gör det.

Anton Tjechov

Om den oförnuftige teg, så ansågs också han för vis.

Ordspråksboken

EN VANDRING UTMED ”STORGATAN” I FRINNARYD PÅ 1890 – TALET.

Om boendemiljöer och ”compact living” för länge sedan.

När den lille fotografen Oskar Jarén för sådär 100 år sedan började dokumentera människor och miljöer i Frinnaryds stationssamhälle kallade han ofta nuvarande Docklidsvägen för *Storgatan* i sina kortfattade bildtexter. Det var rätt naturligt, eftersom gamla häradsvägen från gamla åbron (Svartebro) upp till kyrkan, där Dockelia utgjorde en väsentlig del, fungerade som huvudled fram till 1920-talets slut. Det var då också helt följdriktigt att fastighetsbyggandet tog fart just där efter järnvägens tillkomst på 1870-talet. Med hjälp av några gamla foton och tillgängligt kyrkoboksmaterial tänker jag här titta lite på fastighetsbeståndet i nedre delen av gamla Dockelia (namnet Dockelia har jag tidigare kommenterat i min bok *Från Svartebro till Socknamon*) och den form av ”compact living” som var typisk för den tidens bostadsförhållanden, d.v.s. under 1800-talets sista decennier. Den som är intresserad av fler detaljer när det gäller bostäder och människor i Frinnaryd i gången tid hänvisas till mina böcker *Från Svartebro till Socknamon* och *Frinnaryd i Småland. Bygdefotografen Oskar Jaréns värld*. Där är det mesta dokumenterat, delvis med hjälp av Oskar Jaréns foton.

Spår av den vägbit som fram till 1920 ledde över järnvägen vid de gamla bommarna kan vi se än idag alldeles norr om fastigheten Vagnsvik (nu Docklidsvägen 3). I trevåningshuset som är kvar i förändrat skick bodde på 1890-talet samtidigt omkring 20 personer. Där fanns representerade så vitt skilda yrken som vagnmakare, kusk, skomakare, skräddare och urmakare. Ett par av familjerna i huset hade många barn, vilket gjorde att boendetätheten var hög. Huset byggdes kring 1890 av bröderna/ vagnmakarna Per August och Frans Emil Johansson.

Docklidsvägen 5, strax intill Vagnsvik, är fortfarande i grunden den banmästarbostad som uppfördes tillsammans med järnvägsstationen och andra statliga fastigheter 1873 – 74. Den tjänstgjorde under lång tid som banvaktsbostad, när banmästartjänsten placerades på annan ort. Missionshuset (uppfört 1877, nuvarande Docklidsvägen 2) beboddes på 90-talet av i tur och ordning banvakten J.A. Gustavsson med familj,

sadelmakare Karl Josef Karlsson med hustru och f. artilleristen Gustav Adolf Lindström (f. 1868) med familj. Det verkar som dessa familjer skötte vaktmästarsysslan i Missionshuset. Frampå 1900-talet inrättades telefonstation i Missionshuset, det var under den tid som skomakare Adolf Johansson (kallades allmänt ”Adel”) var vaktmästare. Frinnaryds missionshus står kvar idag men i helt förändrat skick.

Vid vår fortsatta vandring utefter Docklidsvägen passerar vi Marielund (nu Dv nr 4-6), bebott på 90-talet av färgaren Tell (f. 1837) och hans familj, dessutom av hyregäster. Tell hade startat sitt färgeri i fastigheten Grönlund vid nuvarande Stationsgatan, innan han kom till Marielund. I Marielund drev så småningom C.E. Hallqvist en pinnstolsfabrik, innan Frans Fritzell efter sekelskiftet öppnade järnhandel. Ännu längre fram i tiden fanns här Axel Johanssons frisersalong.

I svängen vid det s.k. Bjurströmadiket nära f.d. konditori Solhem, där den riktiga Dockelia börjar, kom man förr på vänster sida fram till fastigheten Haga (Docklidsvägen 7, numera rivet). Haga var en rejäl, nästan pampig, tvåvånings fastighet som handlanden Göran Johansson hade uppfört redan 1874 med omfattande affärslokal på södra sidan åt gatan till. När Göran Johansson hade emigrerat på 1880-talet övertogs affär och fastighet av Sven Antonsson Rosén, född 1859 i Mulseryd. Sonen Gideon flyttade på 1930-talet över affären till den nya genomfarten, d.v.s. nuvarande Sunhultsvägen. Förutom av Sven Rosén med familj beboddes Haga i slutet av 1800-talet av åtskilliga människor; ett tjugotal personer var ständigt skrivna på fastigheten. Bland invånarna under 80- och 90-talen kan nämnas Sven Roséns bror C.G. Rosén med familj (en kortare period), vidare urmakaren Fritjof Dahl, snickaren Frans O. Persson, arbetaren Alfred Johansson och soldaten Frans August Ström, flera av dessa personer hade familjer som var talrika, så antalet invånare per rumsenhet blev nog tämligen högt. I ett par fall tillkommer också tjänstefolk och anställda, t.ex. i handlarfamiljerna.

Haga har, som jag tidigare noterat, tyvärr skattat åt förgängelsen, det gäller däremot glädjande nog inte de båda följande husen på Docklidsvägens vänstra sida, fastigheterna Sandkullen (Docklidsvägen 9) och Petterslund (Docklidsvägen 11, tidigare benämnt Stora Källås). Båda befinner sig idag i prima skick och vårdas pietetsfullt av sina ägare. I Sandkullen som rymde flera små lägenheter bodde det före och omkring förrföra sekelskiftet också många människor samtidigt. Bland invånare under olika perioder återfinns jungfru Maria Helena Svenerz (f.1827) som hade varit dopvittne när Oskar Jarén döptes 1877, vidare f. styrmannen vid Kungl. Flottan F.O. Wendin (f. i Karlskrona 1831) med hustru, arbetaren Anders Johansson med familj och skomakaren Adolf Johansson med hustru och en skara barn. Bland barnen lägger vi märke till dottern Ebba Johansson ("Ebba Adel") som i sinom tid blev en känd telefonstationsföreståndare i Frinnaryd. Familjen flyttade efter en tid till Missionshuset (se ovan). Ovannämnde F. O. Wendin som avled för bortåt hundra år sedan påminns vi än idag om genom en välbevarad gravsten på Frinnaryds kyrkogård.

Mitt emot Sandkullen ligger Rosendal (Docklidsvägen 8, tidigare namn Hagstugan). Där drevs förr handelsbod av C.W. Andersson, vilket bety-

F. d. styrmannen F.O. Wendin på verandan i Sandkullen 1915. Foto: Jarén

der att två konkurrerande handelsbodar låg alldeles intill varandra i samhällets barndom! Det gamla huset har numera ersatts med en modern villa.

Petterslund (nu Docklidsvägen 11, tidigare namn Stora Källås) byggdes upp av nämndeman Petter Jonsson i Klockaregården och inrymde förr flera

små lägenheter med hög boendetäthet. 1886 – 94 noterar man som inneboende bl.a. urmakaren K.A. Skånberg med hushållerska, arbetaren Alfred Johansson och skomakaren Frans August Blomqvist med familjer, här bodde också en tid vagnmakaren Per August Johansson med hustru och två döttrar, innan han flyttade till det nybyggda Vagnsvik, där han också startade vagnfabrik, vilken han överlät på sin bror Frans Emil, då han i april 1893 med hela sin familj emigrerade till Kanada.

Vår "stadsvandring" i det gamla Frinnaryd får avslutas i Charlottendal (nu Docklidsvägen 10, hette i tidernas begynnelse Lilla Källås). Mellan

Dockelia sedd från öster. I förgrunden Sjöbo och till höger längre ner Petterslund.

Foto: Jarén

Rosendal och Källås utbredde sig torget i Frinnaryd, där det avhölls torgdag regelbundet från 1870-talet. Strax intill fanns finkan i den s. k. Andersastugan, där kunde fjärdingsman eller länsman placera överförfriskade torgbesökare vid behov. Charlottendal hade antagligen byggts upp av Jakob Frans Samuelsson från Eksjö (1824 – 1881) men det ägdes från 1883 av bagaren (tidigare garverifabrikören) Bengt Samuel Lorentz Söderdal (1839 – 1892). Söderdal hade tidigare bedrivit bagerirörelse på andra ställen i samhället, men 1883 etablerade han sig definitivt i Charlottendal som namngavs efter hans hustru Lovisa Charlotta Cederblad född i Bringetofta 1840, själv var Söderdal född i Hjälmseryd i centrala Småland. Familjen bestod också av döttrarna Helga (f. 1866) och Anna (f. 1868).

Dessa två, de s.k. Söderdalanterna, levde ännu på 1940-talet och bodde kvar i Frinnaryd till sin död. Jag har själv svaga personliga minnen av dem. Helga gifte sig med krukmakare K.M.

Söderholm och av Anna publicerar jag i den här artikeln ett tjugigt ateljéfoto från omkring 1890 (nedan).

Om sina minnen av Charlottendals café och konditori på 1930- och 40-talen skrev Ingrid Lagö-Borg en artikel i Sockenbladet 1996. Hon arbetade en gång hos sin moster, den legendariska Emma Sjöberg, som drev bagerirörelsen under en längre tid.

Emma Sjöberg var i sin tur dotter till pistolsmeden Sjöberg som hade fastighet och smedja längre upp i Dockelia. Till honom får vi återkomma en annan gång liksom till den övre delen av gamla Dockelia. Men det kan avslutningsvis påpekas att det i Charlottendal drevs kaféerörelse ända fram till omkring 1970, om jag inte minns alldeles fel. Emma Sjöberg efterträddes av familjen Hellgren; de efterträddes i sin tur av familjen Johansson och sista innehavare av kaféerörelsen var Greta Pettersson och hennes man som allmänt kallades Bagarn.

Därmed är vår korta stadsvandring slut för denna gång. Om någon läsare är tveksam vad gäller de gamla fastighetsnamnens motsvarigheter i dagens adressregister så går det bra att titta på sidan 159 i min bok *Frinnaryd i Småland. Bygdefotografen Oskar Jaréns värld*. Fastighetsnamnen är där översatta till moderna gatunummer; dessa senare infördes först i början av 1980-talet.

Henry Sjöstrand

MIN BARNDOM

Jag är född den 15 juli 1919 som första barn till Herman och Maria Jakobsson. Min pappa Herman var arrendator till sin far Karl Jakob Svensson, som bodde på gården. Den är en släktgård från min farmor Cristina. Min mamma kom från Sundby i Lommaryd, så jag hade nära även till mina morföräldrar, Ernst och Amanda Alexandersson. Jag blev döpt hemma i bersån. Jag har tre syskon, Gunborg, Gillis och Sigurd, den sistnämnde dog efter tre veckor till sorg för oss alla. Ofta var jag inne hos farmor och farfar, som ofta bjöd på polkagrisar, som han hade i skrivbordet.

Jag är uppväxt i Södra Sunhult, en by med fem gårdar. På alla gårdarna bodde två familjer, ägaren och arrendatorn. Bygemenskapen var god. Hemma växte många körsbärsträd, som jag tyckte om. Ibland plockade jag körsbär, som jag sålde på Tranås torg. För drygt 30 liter fick jag tre kronor. Jag var duktig på att klättra i träd, men en gång kom jag upp i ett gammalt träd men kom inte ner. Efter en lång väntan kom pappa till undsättning med en stege.

När jag var 3 år blev farfar dålig efter en opera-

tion på Linköpings lasarett och dog hemma i april 1923. När pappa Herman kom hem med farfars kista, dragen av två hästar, frågade Gunborg och jag vad det var. En säng för farfar blev svaret. Men han har ju redan en, tyckte vi. Så var farmor ensam till februari 1926, då hon själv avled.

Den 19 juni 1926 skulle gården och allt annat försäljas. Gården såldes för 47 500 kronor. Till gården hörde Hälsobrunnen, som var fördelad på S. Sunhult. Så min pappa Herman blev hemmansägare. Priset var ganska högt då jämfört med några år senare, då man kunde bygga en villa för 2 000 kronor. Vid den tiden var många arbetslösa och traskade omkring på vägarna. Det kom flera stycken och vi var rädda för dem.

Hälsobrunnen var berömd för behandling av astma och värk. Överallt på gårdarna var det sommargäster, mest från Stockholm och Linköping. Alla tog med sig hem av det järnhaltiga vatten, som fanns i brunnssalongen. På hälsobrunnen fanns två baderskor, som ordnade med olika sorters bad. Det fanns också sjukgymnast och varje onsdag kom det en läkare.

1931 – 32 kom det fullt med s.k. AK-arbetare för att bygga Eksjövägen. Arbetskommittén (AK) hade många arbetare, som ej var vana vid vägarbete. Kontoret var i Aneby, dit vägmästare och övrig personal kom. Hemma på gården fanns det 17 stycken, som kom från Malmö, 5 från Bohuslän och 5 från Ångermanland. De fick bo i farmors hus. AK-arbetarna tjänade i början 15 kronor per vecka, varav de fick betala 7:50 kronor i mat. De hade sängar och madrasser, som var fyllda med halm. Många lagade mat själva, men det fanns också att köpa hos grannarna.

Nere vid Oskar Franssons gärde fanns en stor stenkross, som gjorde småsten av alla ”stenrör”, som fanns på gårdarna omkring. Allt kördes dit med hästar. När vägen blev färdig, flyttade AK-arbetarna till andra orter. En del av arbetarna tog med sig ortens flickor där kärleken hade börjat spira.

Jag började 1926 i en ny fin skola, som invigdes då. Innan man började skolan, skulle smittkoppsvaccination göras. Gunborg och jag fick åka häst till Frinnaryd för att bli vaccinerade. Läkare var dr Bengtsson från Tranås. På den tiden gav man tre smittkoppsmärken. Jag blev väldigt sjuk, så min bror Gillis fick ingen vaccination inför sin skolstart. Först på 1970-talet togs vaccination bort. I skolan var Maja Pettersson min lärarinna. Det var en B-skola. Maja Pettersson ansvarade för klass 1 – 2 och Axel Emanuelsson (Molid) hade hand om klasserna 3 – 6.

Förr skulle barnen hjälpa till överallt. Jag fick mjölka kor, när jag var nio år. Det värsta var att gallra rovor. Det var hemskt, men om man gallrade mycket fick man gå till sjön och fiska. Jag tyckte mycket om sommaren, men rovgallringen, åska och huggormar var inga trevliga inslag. Den 27 maj 1930 var det bröllop i granngården. Elin Andersson skulle gifta sig. Det skedde i vår farmors stuga, och jag fick vara brudnäbb. Den 5 mars samma år var jag också brudnäbb för min moster på Rya gård i Flisby. Efter sex år i skolan slutade jag 1933. Därefter kom fortsättningsskolan, som var sex veckor på vintern i två år.

Jag måste berätta hur sjuk jag blev sommaren 1933. Den 10 juli insjuknade jag med hög feber,

41 grader, och ont i magen. Pappa ringde till dr Bengtsson, som sa, att jag skulle till sjukhus. De trodde det var blindtarmen. Då åkte vi till Tranås sjukhus med grannen Ernst Andersson, som hade bil, då han var liksom taxichaufför. När jag kom till sjukhuset, var jag mycket dålig och min mage var stenhård. Dr Sederblad tog hand om mig och det visade sig vara bukhinneinflammation. Doktorn ville skicka iväg oss till Eksjö, men jag var så dålig att det inte gick, så han fick operera mig. Såret fick vara öppet, och två gånger om dagen lades det om med vätesuperoxid och glykos med stora tamponger. Jag var allvarligt sjuk, så mamma var hos mig i fjorton dagar. Mina skolkamrater kom till min 14-årsdag, men de fick inte komma in. Efter flera veckor kunde jag återvända hem i september.

Sommaren 1933 var mycket torr. Artur Svensson och Helmer Höglund grävde på gärdet utanför byggnaden och ladugården ungefär en meter djupt för rör till en hydrofor från en bra källa. När allt var draget, fick vi vatten inne i huset och ladugården, vilket var skönt.

Jag gick i söndagsskola i Vallstorp, och där var jag med i juniorföreningen. Vi samlades ofta till födelsekalas och andra samlingar. Björkdragningar var vanliga på den tiden. Jag konfirmerades i Frinnaryds kyrka av prästen J.P.O. Hultén. Konfirmationen var den 19 maj 1934. Jag fick en ny cykel av märket Vega Special, som jag använde i många år.

Nu äntligen började arbetslösheten försvinna. Jag gick en elevkurs på Tranås sjukhus för att se, om jag kunde bli sjuksköterska. Därefter började jag på Sörängens folkhögskola. Jag skickade ansökan till Birgitta sjuksköterskeskola och fick komma som provelev i två månader. På min 20-årsdag fick jag besked om att jag kunde börja som elev. När jag kom hem på min födelsedag, hade många kompisar i Sunhult ordnat med fest därhemma.

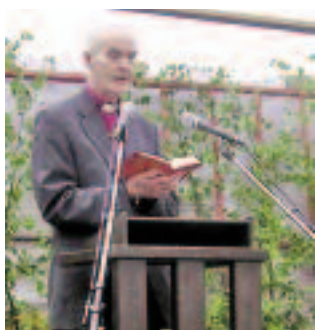
Den förste september 1939 bröt andra världskriget ut med allt det förde med sig. Den dagen började jag sjuksköterskeskolan.

Maj-Lis Mejersjö, född Hermansson

HEMBYGDSDAG - 70-ÅRSJUBILEUM

Den första söndagen i augusti firade Frinnaryds Hembygdsförening sitt 70-årsjubileum i Sunhults hembygdsgård och samtidigt hölls Hembygdsrådets årliga hembyggsdag. Det småregnade – skulle vi kunna vara utomhus med festen? Kanske var det det dåliga vädret, som gjorde att publiken svek oss – särskilt dåligt var deltagandet från vår egen socken! Vi tog dock mod till oss och stannade utomhus.

Dagen inleddes på ett pampigt sätt. Uppe från klockstapeln spelade Martin Lood en fanfar, varefter Elisabeth Ganestål ringde in den därpå följande gudstjänsten. Dagens predikant var Martin Lönnebo (som f.ö. också deltog i föreningens 50-årsjubileum) och den ekumeniska kören sjöng under kantor Karin Axelsson ledning.

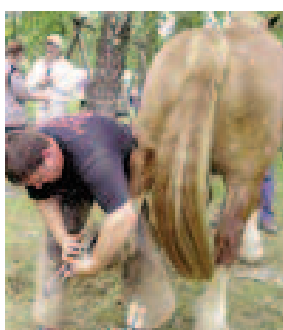
Nästa talare var överveterinär Ole Frykman, som på ett medryckande sätt berättade om sitt yrkesliv. En smed visade prov på gamla kunskaper; likaså en hovslagare. Bengt Sunbring visade upp sin T-ford. Fredrik Starckenberg med Gubbröra svarade för musikunderhållningen. Det gavs också tillfälle att under dagens lopp köpa lotter och kaffe med bröd.

Dagen avslutades med en härlig konsert av ”sockenbarnen” Anna-Kerstin Bülow, sång, och Martin Lood, trumpet, ackompanjerade av

Conny Arvidsson, Tranås, på piano. Det blev en fästämnd och festlig avslutning på Hembyggsdagen 2008 och på Frinnaryds Hembygdsförenings 70-årsjubileum.

Vid en brasafton i november lyftes jubileet på nytt upp. Länsförbundets ordf, Alf Carlsson uppvaktade med en gammaldags skolklocka. Han bidrog också med ett antal historier.

Elisabeth Ganestål

MIN BARNDOM

Jag är en numera utflyttad frinnarydsbo och föddes 1948. Jag har en bror, som är född 1942. Min far hade cykelaffär och jag minns från min tidiga barndom hur spännande och intressant det var att gå omkring och skruva och greja med olika saker. Affären låg i närheten av Allvins affär vid Axel och Agda Johanssons. Min far var kyrkvaktmästare på dagtid och på kvällar och övrig fritid höll han till i cykelverkstaden. Den blev också en samlingsplats för många ungdomar. En del kom då med sina motorcyklar, som far kunde göra små reparationer på. Jag kommer särskilt ihåg ”Rödqvarna” och Silverpilen.

Så småningom flyttades affären upp till vårt hus vid Fristedts och brandstationen. Jag fick tidigt börja hjälpa till. Min far hade, kan man väl säga, två yrken, kyrkvaktmästare och cykelreparatör. Hjälpen kunde bestå i att göra gångarna på kyrkogården fina och kratta dom. Min bror, som var äldre, började, och sen tog jag vid. Vi fick några kronor för arbetet, som skulle göras på lördagarna. På den tiden gick man i skolan på lördagarna. Efter skolans slut hade jag sällskap med mina kamrater fram till kyrkogården. Dom fortsatte hemåt, men jag fick tillbringa en dryg timme med krattningen. Det kändes ibland väldigt jobbigt.

Det fanns gott om fritidssysselsättning, fotboll, gymnastik, bandy. Arne Gustavsson satte fart på mycket, när han kom till Frinnaryd och blev liksom en idol för oss ungdomar. Så t.ex. bildades pojklag. Jag kan inte minnas, att han nånsin behövde höja rösten. Han hade en naturlig pondus och representerade kanske en ny sorts lärare. Andra eldsjälar jag minns var bl.a. Ingvar Johansson och Sven Adolfsson. Frinnarydsrundan på cykel och Torparlunken på skidor var stora begivenheter. Jag åkte de tre milen på skidor ett par gånger.

Jag minns också alla affärer i Frinnaryd. Det var Fritzells och Sterners och Allvins och Konsum, Det var mejeri, skomakeri och Erikssons pappershandel, där man köpte bokmärken. Han hade också en av de första TV-apparaterna, och man kunde stå i skyltfönstret och se på allt spän-

nande, som visades. Så småningom började min far sälja apparater. Jag minns hur jag sprang omkring på taken och satte upp antenner.

Vi hade liksom ett familjeföretag, där alla hjälpte till. Mor var ofta på kyrkogården, där hon skötte gravar och ordnade med blomsterdekorationer i kyrkorummet. Arbetet, en heltidstjänst, skulle göras och vem som gjorde det spelade mindre roll.

I klass 1 och 2 hade jag Lilly Bejre som lärare och i 3:an och 4:an Arne Gustavsson i engelska. Jag hade också en fröken, som hette Karin Undén i 5:an och kantor Lindner i 6:an. Vi gick tillsammans med en del sunhultsbor, bl.a. Viveca Andersson och Katarina Wadström.

På lediga dagar fick man åka till mejeriet och köpa mjölk. Där fanns världens ”goaste” tanter, som ofta bjöd på en smakbit av Frinnarydsosten. Prov på osten togs på så sätt att en hålpipa stacks in och drogs ut. Då följde en bit ost med. Det var den vi fick smaka. Hemresan med mjölkkrukan på cykelstyret gick lite vingligt och det hände att lite av mjölken skvätte ut.

Intressant var att gå in till skomakaren och sitta där och titta på när han lagade skor. Mittemot Bygdegården låg en smedja, som var ännu intressantare att besöka. Sterners var en mysig affär att gå till. Där fanns ett par stolar, där man kunde sitta och vänta på sin tur. Så gick man fram till disken och lämnade fram lappen, där mor skrivit upp vad man skulle köpa. Det luktade så gott i dom här gamla speceributikerna på landet. Där fanns mycket, alltifrån träskor till kaffe, som vid behov maldes på platsen och storsill i tunnor.

Vi höll ofta på med att lattja med bandybollar hemma på tomten och en gång råkade jag klippa ett källarfönster. Far var inte hemma. Hur ska jag fixa det här? Jag häktade av fönstret och åkte ner till Fritzells. Där tog man emot mej och gick ner i ett rum, där man kittade fönster. När mina föräldrar kom hem, saknade de fönstret. De anade oråd och ringde Fritzells för att höra efter om jag var där. Det var jag och man drog till med ett

rejält högt pris bara för att skrämma mej. Till slut skulle det visst kosta 1,75 kronor. Det var ju överkomligt, men jag var riktigt rädd. Det var tyvärr inte den enda rutan, som pangades, men kostnaden fick jag och mina kamrater alltid stå för.

Julskyltningen var alltid något stort. I den lilla cykelaffären, som farsan drev, jobbades det halva lördagsnatten för att plocka fram t.ex. skidor och kälkar. Vi lade ut en fin matta att ställa grejer på. Alla affärer hade skyltning. Det mest spännande fönstret var nog Fritzell. I det fanns bara leksaker. På söndagseftermiddan, när gråpapperet togs bort, var det riktigt spännande. Tänk så mycket folk det var ute en sådan kväll.

Järnvägen gick nära huset, som skakade varje gång ett tåg passerade. Vi stördes inte märkbart, däremot vaknade våra gäster varje gång ett tåg

gick förbi på natten. Jag vill minnas, att det gick 78 tåg per dygn.

Varje lördag var det helgmålsringning och den fick jag hjälpa till med. Jag cyklade upp till kyrkan. Det första var att öppna lämmarna, så att klockorna skulle höras ut över trakten. Man lade också för en bom så lämmarna inte skulle åka igen. Det fanns en ganska brant trapp, som jag inte använde utan hoppade över. Sedan skulle klockorna trampas i fem minuter. Det fanns en liten och en stor klocka, som trampades omväxlande med höger och vänster fot. Ibland skulle båda ringa och då gällde det att inte komma i otakt. När jag började i 7 – 8-årsåldern, vägde man rätt så lätt och fick lägga hela sin tyngd bakom varje trampa. Det jobbigaste var att få igång klockorna, sen gick det av bara farten. Till en början fick jag hjälp av far, men i 10 – 12-årsåldern klarade jag av det helt på egen hand.

Berättare: Lennart Persson

Utskrift: Allan Ganestål

HELIGA BIRGITTAS KÄLLA.

Under en av sina resor på 1300-talet övernattade Heliga Birgitta på Öringe Säteri i Marbäckes socken. Mindre än en kilometer från gården finns det en vattensamling i en bergsskrev, som kallas den Heliga Birgittas källa. Platsen har under lång tid varit ett utflyktsmål.

Den här källan ligger på en liten bergknalle och vattnet sägs stiga upp genom sprickor i berget. Ett sådant här fenomen kallas för en artesisk brunn. En artesisk brunn är en naturlig källa som går ner till ett grundvattenmagasin som står under övertryck. Vattnet flödar av sig själv ur en sådan.

Namnet ”artesisisk brunn” härleder sig från namnet på den franska provinsen Artois, där den första brunnsborrningen i Europa utfördes år 1126 vid klostret Lilles.

Eftersom fenomenet är ganska ovanligt följde jag en dag med en grupp besökare till källan vid Öringe för att kolla om det stämde.

Ingen artesisk brunn

Jag medförde en plasthink och kollade först om källan hade något bräddavlopp där det uppstigande vattnet rann vidare. Något sådant fanns inte.

Krister Tällgård provsmakar här vattnet i den Heliga Birgittas källa. Lite jolmig smak, typisk för regnvattensamlingar.

Därefter tömde jag ut 40 liter vatten ur den lilla vattensamlingen. En aning vatten rann till från sprickorna i berget, men detta avstannade efter

ett par minuter. Därefter ritade jag med krita ett streck vid den nya vattennivån.

Efter 24 timmar, på fredagen, avläste jag nivån igen. Vattnet hade inte stigit en enda millimeter. Ett artesiskt vattenflöde kan uppstå där den kringliggande marken är högre och där lerskikt tätar så att grundvattnet kommer fram på en lägre liggande plats till exempel i en dalgång. Den omgivande terrängen vid den här bergsskrevan är inte högre än själva "källan".

Frinnarydsbon Krister Tällgård, som är något av en expert på färskvaror och även vattenkvalitén ur smaksynpunkt, gjorde en provsmakning av "källvattnet". Betyg: Lite jolmig smak, typiskt för regnvatten-samlingar!

Källan har under lång tid varit ett populärt utflyktsmål. En gammal frinnarydsbo berättar, att han som barn besökte källan med en skolklassutflykt redan i slutet av 1920-talet.

På platsen finns en liten minnessten med vitmålad text. Texten är övervuxen med lavar och svårtydd. Siffrorna 22 på ett ställe och 49 nedanför är allt som skönjas Siffran 49 kan tolkas som 1349. Det året reste Birgitta till Rom för att få påven Urban den femte att godkänna hennes klosterorden Birgittinerorden. Kanske var det då hon övernattade på Öringe säteri. Det är ju också tänkbart att hon tog en liten skogspromenad och kanske passade på att svalka fötterna i vattensamlingen i bergsskrevan?

*Text och foto:
Bevan Berthelsen*

MIN BARNDOM

Det inträffade en olycka en tidig morgon i Sunhult. Det var en långtradare som hade kört på björken med tre stammar vid caféet. Det var läskigt att sitta i fönstret och se all aktivitet. En påminnelse av olyckan var att se hur björkens stam hade blivit kraftigt skadad.

Vi bodde på skolområdet och jag kunde sitta och titta på när skolbarnen var ute på rasten. Det såg så spännande ut när de lekte och sprang runt på gården. När det var dags för mig att börja var mina förväntningar höga. Äntligen fick jag bli skolbarn. Den första tiden blev dock en stor besvikelse. Vi fick endast vara i skolan några få timmar. Jag som hade väntat mig att få lära mig massor och få vara i skolan hela dagar. Känslan av besvikelse att inte få börja lära sig något var stor för den lilla sjuåringen. Vid ett tillfälle skulle vi odla krasse och sedan äta den. Det var något helt nytt för mig att se de små fröna växa till sig på kort tid. När fröken Ingrid bad oss ta med knäckebröd hemifrån för att det var dags att få smaka så steg spänningen. Minnet av hur det smakade är inte så avgörande för min del. Istället blev en blindtarmsoperation starkt kopplad till krasse för mig. När det var dags för lunch i skolan fick vi ställa upp i led för att gå över stora vägen till fiket. Det var spännande att sitta på fiket, som annars var en plats för de äldre.

Nya vita skridskor med taggar på fick jag en vinter. Jag kände mig som en isprinsessa redan innan jag stod på banan. Isbanan bakom fiket var så stor i barnets ögon. De första gångerna som jag åkte var jag långt ifrån den isprinsessa som jag hade sett framför mig. Vi var många små isprinsessor som tog våra första skär. Det största minnet är nog att kylan gjorde att fötterna domnade bort snabbare än vad jag kunde lära mig att åka.

Under tandlossningperioden, 6-8 års ålder, var det flera av oss barn som fick mjölkändarna borttagna av min mamma. Det kändes som ett stort drama när tänderna inte ville lossna och risken för stor smärta var överhängande om den lilla tanden alls skulle lossna. Vi vickade på våra tänder med stor koncentration. Mamma hade en förmåga att skapa spänning av att hon skulle få se och känna på tanden och tog bort den genom att finurligt och kvickt vicka på den och så hade hon tanden i handen.

Vår backe på Bygatan var alldeles perfekt att åka utför med pulkor, plastpåsar och kälkar under vintern. Aktiviteten var hög när alla barnen åkte och tjoade. Trots att det kom bilar så kunde vi gemensamt hålla ordning på varandra, äldre tog hand om de yngre. Speciellt mysigt var det att åka där när det hade blivit mörkt. Om och om

igen sprang vi uppför backen och susade ner. Det gjordes en isplätt att åka på i backen och alla barn i närheten ägnade tid åt att göra banan så hal och lång som det bara gick. Jag tror att tiden som ägnades åt att få banan så fin som möjlig var längre än tiden som vi åkte i den. Det var i isbanan som en kamrat slog ut sina två framtänder. Efter den händelsen var det inte så roligt att köra där eftersom blodet från händelsen låg kvar till nästa snötäcke.

Lära mig att cykla tog en evighet och många fall med gråt. Men på västkanten skulle jag och pappa göra "uppkörningsturen". Vi rullade ut på Frinarydsvägen som då var grusbelagd. Jag vet att jag var stolt som äntligen kunde cykla. Därför var det på sin plats att visa hur duktig jag blivit. Min tanke var att kunna titta bakåt, stå upp och

räcka ut handen samtidigt. Vilken tabbe ! Det gick inte alls och smärtan i händer och ben var enorm när jag satte mig upp efter fallet. Efter att ha blivit avtvättad hos grannen blev det istället för en premiärcykeltur ett besök på Eksjö lasarett och sex stygn i knät.

Uppfinningsrikedomen för att hålla småsyskon borta var en utmaning ibland. En variant var att när någon av oss flickor skulle gå på toaletten så låste vi in oss. Den ena satt i badkaret och den andra på toa. Där kunde vi sitta ganska länge och bara prata och när småsyskonet knackade på var vi tysta som möss. Ett annat sätt att hålla syskon på avstånd och borta en stund var att lägga den läskiga spindeln i leksaksväskan. När den öppnades så blev det ett stort tjut och tröst hos mamma. Vi tjejer fick en stund till för oss själva igen.

Ann-Sofi Cederörn

ÅRSBERÄTTELSE

Styrelsen för Frinaryds Hembygdsförening får härmed lämna följande **verksamhetsberättelse** för år 2008.

Styrelsen har under året bestått av Elisabeth Ganestål, ordf., Krister Tällgård, v. ordf., Kerstin Lood, kassör, Harald Runnestad, sekr. samt ledamöterna Stig Gustavsson, Ingrid Ericsson, Gert Karlsson, Lars-Åke Davidsson, Hans-Åke Johansson och Krister Fransson. Styrelsen har under året haft tre **sammanträden**.

Medlemsantalet var vid årets slut 395 personer.

Årsmöte hölls 9 april i Hembygdsgården. Linnea Cederörn och Bengt Sunbring fick motta Hembygdsförbundets nål för sina goda insatser i föreningen. Efter förhandlingarna bjöd föreningen på kaffe och Sievert Pettersson underhöll med sitt dragspel.

Vi vårstädade hembygdsparken och slätterängen i Majmålen fick sin sedvanliga upprustning vid **fagning** och **slätter**.

Midssommarfesten med byalaget som arrangör firades som vanligt i Hembygdsparken.

Årets stora begivenhet är **loppmarknaden**, som lockar många hugade köpare.

Julmarknaden på själva Luciadagen var lyckad med många kaffegäster och goda köpare vid ostauktionen.

Slutligen vill styrelsen **tacka** alla, som med gåvor och goda arbetsinsatser bidragit till ännu ett lyckat år för Frinaryds Hembygdsförening.

Styrelsen

Massor av tidningsartiklar från trakten hittar du på www.frinaryd.com

Frinnaryds Hembygdsförening bokslut 2008
RESULTATRÄKNING

	Intäkter		Kostnader	
	2008	2007	2008	2007
Drift			35 314,00	31 795,50
Underhåll			7 206,00	15 652,00
Inköp inventarier			9 125,00	17 298,00
Handikapptoalett			1 908,00	142 734,00
Medlemsavgifter	11 940,00	12 600,00		
Hyror	5 100,00	5 000,00		
Försäljning böcker	995,00	250,00		
Sockenbladet	8 200,00	7 350,00	12 436,00	8 703,00
Årsmöte			1 400,50	1 487,50
Avg.hembygdsförb.			3 536,00	3 368,00
Loppmarknad	46 570,00	37 665,00	16 700,50	16 315,00
Stätteräng	6 100,00	6 144,00	3 792,00	6 553,00
Julmarknad	19 875,00	18 510,00	5 216,00	4 174,00
Brasafton			430,00	
Försäkringar			6 400,00	6 181,00
Gåvor o övr.ers.	1 680,00	1 601,00	1 500,00	3 500,00
Summa intäkter	100 460,00	89 120,00		
Summa kostnader			104 964,00	257 761,00

ÅRETS RESULTAT - **4 504,00** - 168 641,00
Utdelning Fond **8 299,15** 12 780,66

BALANSRÄKNING 2008-12-31 2007-12-31

Kassa	619,00	272,00
Bank	35 037,69	39 888,69
Östgöta Enskilda Fond (ansk värde)	380 410,55	372 111,40
Värdeavvikelse Fond	- 37 260,70	39 588,91
SUMMA TILLGÅNGAR	378 806,54	451 861,00

EGET KAPITAL

Balanserat resultat	235 619,14	397 254,53
Utdelning Ö E Fond	4 564,15	7 029,66
Årets resultat	10 496,00	- 133 641,00
Årets förändring	- 76 849,61	- 35 024,05
Summa eget kapital	173 829,68	235 619,14

Huberts fond	133 197,80	130 769,80
Nedbyns fond	71 779,06	70 472,06
I o M Johanssons Minnesfond		15 000,00
SUMMA TOTALT EGET KAPITAL	378 806,54	451 861,00

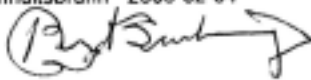
REVISIONSBERÄTTELSE

Räkenskaperna är av oss granskade utan anmärkning. Inkomster och utgifter är styrkta med verifikationer

Föreningens försäkringar är kontrollerade.

Vi föreslår styrelse och kassör full och tacksam ansvarsfrihet för år 2008

Sunhultsbrunn 2009-02-04

Bengt Sunbring

Arne Gustafsson

TILL VÅRA MEDLEMMAR

Välkomna till årsmöte torsdagen den 2 april kl. 19.00 i Hembygdsgården.
Föreningen bjuder på kaffe.

Styrelsen hälsar gamla såväl som nya medlemmar välkomna i vår förening. Hoppas läslusten är stor, när ni får Sockenbladet. Vi välkomnar idéer och framför allt "kort som berättar." Glöm inte ditt namn på kortets baksida.

Några praktiska upplysningar. Årsavgiften för år 2009 är 30 :- / person och kan betalas via bankgiro 5644-6347 eller till Gert Karlsson, 0140/20105 eller Kerstin Lood, 0140/21098. men **SNÄLLA DU**, glöm inte att skriva namn och adress på inbetalningskortet.

SLÅTTERKURS

Måndagen den 13 juli kl. 19.00 planerar vi starta en slåtterkurs i Hembygdsgården. Lars-Erik Ivarsson håller i kursen och visar, hur du ska hålla i orvet. Kom och förkovra dig i en urgammal teknik. Nybörjare eller mer avancerad spelar ingen roll

ALLA ÄR VÄLKOMNA!

Värderar • Förmedlar • Auktionerar

Storgatan 50. Aneby 0380-45005
www.lennings.com

PELLE BÄCK BYGG

PELLE BÄCK BYGG AB

**Ombyggnad • Tillbyggnad
Renovering**

Tel. 0140-107 86

Mobiltel. 070-604 20 38 • Fax 0140-149 00
Idrottsgatan 8, 573 41 TRANÅS

Bosses El

Ljud Ljus

Teknik

Lövgatan 1

578 74 Frinnaryd

Tel. 0140-20012

070-587 28 39

Elservice

Lennarts Elservice efterträdare

Nyinstallationer, Reparationer av Bostad,
Industri och Lantgårdsinstallationer

LUNCHSTOPPET

Koppargatan • 0140-135 40

Öppet: måndag-fredag kl. 12.00 - 13.30

Vänd er med förtroende till:

Aneby Buss AB

TEL. 0380-405 10

www.oeb.se

En lite mindre bank gör dig till en större kund

Vi har alltid hävdad att bankverksamhet i grunden handlar mer om relationer än om transaktioner. Med det synsättet finns inga egentliga fördelar i att vara stor. Då är istället smäsklighet en av de främsta framgångsfaktorerna.

I den lite mindre banken ökar medarbetarnas engagemang och ansvar. I den lite mindre banken lär också medarbetarna känna kunderna, och kunderna lär känna bankens personal.

Och en bättre grund för en affärsrelation än en personrelation, det finns inte.

Tranås
Storgatan 27
Tel. 0140-740 000
Fax 013-35 45 40

Ostgöta Enskilda Bank
en del av Danske Bank

Hyltans Elektronik Service John Moberg

Service på radio, TV, video,
paraboler,
TV-antennerna Alla märken
Uppsättning av
paraboler & TV-antennerna

Nytt och begagnat till bra priser

Hyltan
Frinnaryd
Tel/Fax 0140-200 48

SALONG 34-AN

BIRGITTA LILJA

TRANÅSVÄGEN 14
573 73 SUNHULTSBRUNN
TEL. 0140-21133
070-3437853

colorama

COLORAMA ANEBY, KÖPMANGATAN 7, TELEFON 0380- 400 56
SVENS FÄRGHALL AB WWW.COLORAMA.SE

Hullaryds Handelsträdgård

Snittblommor • Krukväxter • Binderier
Tel. 0140-220 08

ICA Supermarket

ANEBY • Tel. 0380-400 11, 415 10

ÖPPETTIDER:	
MÅN-FRE	9-21
LÖRDAG	9-18
SÖNDAG	10-18

Lennarts

Klipp o. Fön

Tidsbeställning

Nygatan 29, TRANÅS

Tel. 0140-160 58

F.D. STRIDANS EL AB i Frinnaryd

Tel. Aneby 0380-413 00

Mobil. Peter 070-551 94 77

Mobil. Rickard 070-291 94 77

Offererar, installerar, reparerar allt inom el.

Mörcks Grävservice
070-510 48 55

KANONADEN

ENTREPRENAD

Mobil. 070-666 27 38

Box 13, 573 21 TRANÅS

colorama

Storgatan 36 Tranås Tel 0140-38 54 00

AVD.kontor, Tranås
Tel. 0140-673 50

Närserv.kontor, Aneby
Tel. 0380-411 90

Stig-Göran Hyltbring, Distriktsombud
Tel. 0140-240 21
Biltel. 070-69 25 288

Nu även bank: Tel. 0140-673 50

 BroKonsult AB

i Växjö

Kungsgatan 13 B • 352 31 VÄXJÖ

Projektering väg, bro och markarbeten

Jan-Olof Göransson, Slättergatan 12 573 38 Tranås
Tel. 0707-48 59 96 / 0140-159 96

HULLARYDS BILSERVICE

Hullaryd, Aneby • 578 91 ANEBY
Tel. 0140-220 10 • Jourtel. 070-545 77 68

**Vi släcker 2:or.
Vi utför fyrhjulsinställning.**

Jan Wilhelmsson & Niklas Eklund

DIN BYGGHANDEL i ANEBY

Byggmaterial - Verktyg - Förnödenheter - Beslag
Stor sortering av trädgårdsartiklar och gödning

**AGA
GAS
GASOL**

/OPTIMERA/

www.optimera.se

ANEBY Tel 0380-584 600

Öppet: Månd - Fred 6.30-18.00. Lörd 9.00-13.00

**EGEN
TURBIL**

Auktioner

Vi erbjuder dig en helhetslösning
med låga provisionskostnader!

- # Försäljning/värdering av hela hem/dödsbon.
- # Sortering/packning/hämtning.
- # Grov-finstädning kan ombesörjas.

Kontakta oss för vidare information.

AJ Auktions & Mäklartjänst
HB

*Stockabäcks massage
& friskvård*

Marie-Louise Kyhlberg, Certifierad massageterapeut
Stockabäck, Furulid 1. 573 97 Tranås
E-post: marielouisekyhlberg@telia.com
Bostaden: 0140-202 11 Mobil: 070-256 7127

Swedbank

Alltid välkommen till oss!

Tranås 0140-575 00 • Aneby 0380-806 60

TVÄTTCENTER

I FRINNARYD AB

TIFF-Duken

VI TVÄTTAR ALLT ÅT ALLA - PRIVATPERSONER - INDUSTRI - SERVICE
TEL 0140-20100 - FAX 0140-20303 - WWW.TVATTCENTER.SE

SUNHULTS GÄSTGIVERI

— Hotell Restaurang —

Bygatan 16, Sunhultsbrunn Tel. 0140-211 00, 070-324 14 30.

ÖPPETTIDER

VINTER: Månd-Tisd Stängt, Onsd, Torsd, Sönd. 11.00–20.00, Fred-Lörd-Helger 11.00–22.00.

SOMMARTID: Alla dagar 10.00–22.00.

— Vi tar även beställningar —

FRINAB

En av sveriges ledande

CONTAINER tillverkare

Tel. 0140-202 90 vxl.

Frinnaryds Hembygdsförening

B-FÖRENINGSBREV

ANEBY BIBLIOTEK

Köpmansgatan 2 • Tel. 0380-462 45

ÖPPETTIDER:

Måndag 10-13 – 14-19

Tisdag 10-13 – 14-17

Onsdag 10-13 – 14-17

Torsdag 14-19 (öppet för tidningsläsning från kl 10)

Fredag 10-15

Biblioteken i Hullaryd tisdag 18-20. Frinnaryd onsdag 17-19.

Vår bibliotekskatalog finns nu på internet, kontakta huvudbiblioteket för en pinkod.

Smålandsvägen 6 573 97 TRANÅS Tel. 0140-500 37 Fax. 0140-500 39

En lokal för dig? Frinnaryds Bygdegård

Möjligheternas hus: Bygdegården hyrs ut till olika ändamål

T.ex. Bröllop, dans och sammanträden.
Har Du speciella önskemål försöker vi även lösa dessa.

För bokning och närmare information kontakta
Ann-Catrine Lindström tel: 0140-201 56.

frinnaryds.bygdegard@swipnet.se

0140-200 68 • 070-679 66 94
Tomas 070-320 33 00

ANEBY TIMBER

www.anebytimber.com

Tel. 0140-230 90 • Fax 0140-230 77

Din kompletta samarbetspartner när det gäller timmerhus!

När det gäller rör

Nyinstallationer • Reparationer

0380-451 54
070-203 75 48

Peter Bohman

Aneby

Fax: 0380-451 54

Mobil

070-203 75 48